

Meldingsplicht is niet effectief genoeg

Zijn de FIOD en FIU-Nederland redelijk content met meldingen die zij krijgen van accountants en andere dienstverleners, elders in Europa roept de effectiviteit van het meldingssysteem grote vraagtekens op. Dat bleek tijdens een recente bijeenkomst van Accountancy Europe over de bestrijding van financiële criminaliteit.

Lex van Almelo

Dat accountants de FIOD op zeventig corruptiezaken hebben gewezen wordt gezien als fraai nieuws. En misschien is het recordaantal verdacht verklaarde transacties dat ook wel. Maar financieel-economische criminaliteit is in de meeste gevallen grensoverschrijdend, wat twijfels oproept over de effectiviteit van verplichte melding van ongebruikelijke of verdachte transacties.

Europol meldde in 2017 al dat de resultaten van het wereldwijde meldings- en monitoringsysteem pover zijn. Zo ontvingen de *financial intelligence units* binnen de Europese Unie in 2014, in totaal bijna één miljoen meldingen over verdachte transacties (Nederland: 29.382). Gemiddeld wordt daarvan tien procent verder onderzocht en wordt één procent van de criminele opbrengsten geconfisqueerd. "Dus moeten we iets anders proberen" stelde Rachel Sexton (EY Forensic Londen) op de bijeenkomst die de Europese koepel van beroepsorganisaties Accountancy Europe op 27 november organiseerde in Brussel. Maar wat dan?

Lidstaten aangeklaagd

Transparency International (TI) zoekt de verbetering in een publiek toegankelijk UBO-register, zoals in het Verenigd Koninkrijk, en strengere straffen voor het niet-melden. De anti-corruptieorganisatie strijdt nog volop voor invoering van dat publieke register maar had al succes bij het Europees Parlement, dat onlangs besloot strengere regels en minimumstraffen in te voeren.

Een bestuurlijke boete van 2,4 ton voor een bank die niet meldt schrikt namelijk niet af. Laat staan een reprimande voor de Danske Bank, meent TI-beleidsmedewerker Laure Brillaud. Maar wat de sanctie moet zijn als een bank tweehonderd miljoen euro verdient aan witwassen is lastig te zeggen, vindt Raluca Pruna (hoofd Financial Crime Unit van de Europese Commissie). De Europese Commissie "ontraadde" daarom de invoering van uniforme straffen.

De verschillen binnen de EU zijn groot en niet alleen op het gebied van de sancties. Om te beginnen hebben lang niet alle lidstaten de Europese anti-witwasrichtlijnen volledig geïmplementeerd. De Europese Commissie heeft daarom procedures lopen tegen maar liefst twintig lidstaten, aldus Pruna. Lidstaten die de richtlijnen wel implementeren doen dat vaak verschillend. Zo moet je in Nederland een transactie melden als je *vermoedt* dat die ongebruikelijk is. In Duitsland moet je *weten* dat een transactie verdacht is, voordat je gaat melden. In Duitsland ligt de melddrempel daarom volgens Accountancy Europe een stuk lager. Het aantal meldingen bij de Oosterburen is een fractie (5,8 procent) van het aantal meldingen in Nederland. Het Verenigd Koninkrijk, waar je vermoedens van verdachte transacties moet melden, zit ertussenin.

De verschillen per land leiden er toe dat een Duitse accountant bij de controle van een Nederlandse dochtermaatschappij in Duitsland veel minder op fraude let dan de accountant die in Nederland de boeken van de moedermaatschappij moet aftekenen.

Minder en beter

Het is de vraag of de lat in Nederland juist ligt. "In het Verenigd Koninkrijk krijgen we meer meldingen dan de rest van de EU bij elkaar. Ik heb liever minder, maar betere meldingen", zei Chris Bostock van de Britse *National Crime Agency*. Op technologie om meer meldingen van verdachte transacties te krijgen zit hij dan ook niet te wachten. De Britten denken na over een beter systeem, waarin publieke en private partijen hun kennis bundelen en samen de puzzelstukjes aan elkaar leggen, om een beeld te krijgen van risico's en verschijningsvormen van financiële criminaliteit. Bostock: "Het publiek verwacht dat de overheid en private partijen informatie uitwisselen." In september is het National Economic Crime Center opgericht. Met 'pro bono' hulp van Deloitte is een nieuw IT-systeem opgezet, om gegevens uit te wisselen en te analyseren.

Voor de bestrijding van witwassen bestaat al drie jaar een publiek-private werkgroep. Daarin delen politie, justitie, FIU, toezichthouders, banken en andere financiële dienstverleners informatie. Ze bespreken er hoe je big data moet doorzoeken om er relevante informatie uit te krijgen. In totaal hebben de leden van de werkgroep al 540 zaken bekeken. De samenwerking leidt tot betere witwastypologieën, die herkenning en bestrijding verbeteren.

Niet afvinken maar informatie uitwisselen, leren van incidenten, openheid, transparantie en verantwoording – het zijn de mantra's van de publiek-private strijd tegen financieel-economische criminaliteit, witwassen en terrorismefinanciering. In de praktijk is het echter nog niet zo eenvoudig, zo laten verschillende deelnemers weten. Partijen vertrouwen elkaar niet, zijn elkaars concurrenten, denken dat privacyregels informatie-uitwisseling verhinderen of gebruiken de Europese privacyverordening als excuus voor zwijgzaamheid. Het zijn hindernissen die ook in Nederland vaak worden genoemd.

Recht in de ogen

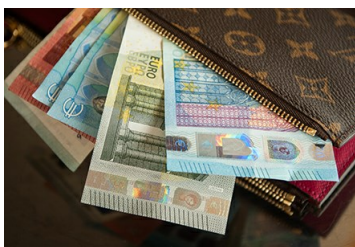
Wat kunnen accountants concreet doen? Bijvoorbeeld data-analyse gebruiken om fraudesignalen naar boven te halen en *forensics* inzetten als zij op signalen stuiten. Het controleteam moet dan natuurlijk wel voldoende data hebben. David Herbinet (*global audit leader* Mazars): "Veel ondernemingen geven geen toegang tot alle data." Een accountant van EY in Londen, die bedrijven in de olie-, gas- en luchtvaartsector controleert, deelde dezelfde ervaring. Zij moet soms flink zeuren om gegevens voor een analyse van inkomsten en kosten.

Ook zou de accountant met het audit committee en de interne accountant moeten praten zonder dat het management erbij zit. En de directie "recht in de ogen kijken" als die de cijfers manipuleert, zoals Roland Bosch (vermogensbeheerder bij Hermes Investment in Londen) het uitdrukt. Directeur Olivier Botellis-Taft van Accountancy Europe: "Het gaat om moed."

Deel dit artikel

f in

GERELATEERD

NIEUWS | 20 september 2021

Hoekstra wil limiet aan contante betalingen

Nederland pleit samen met België, Frankrijk, Italië en Spanje bij de Europese Commissie voor een limiet aan contante betalingen van vijfduizend euro. Ook het vijfhonderd... →

NIEUWS | 14 september 2021

Mogelijke opvolger Merkel onder vuur vanwege witwaszaak

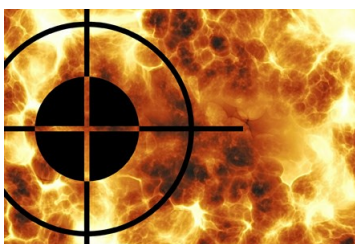
Een recente inval bij het Duitse ministerie van Financiën, vanwege een witwasonderzoek, speelt een rol bij de komende verkiezingen in Duitsland. De belangrijkste... →

WITWASBESTRIJDING | 01 september 2021

Vaticaan klaagt witwasbestrijders aan

Eind juli 2021 werd bekend dat het Vaticaan een aantal personen, onder wie kardinaal Giovanni Angelo Becciu, wegens financiële misdrijven gaat berechten. Begin oktober... →

NIEUWS | 23 augustus 2021

Strenge regels rond terrorismefinanciering zitten hulporganisaties in de weg

Hulporganisaties hebben last van strenge regels die terrorismefinanciering moeten tegengaan. Betalingen naar medewerkers, afdelingen of samenwerkende organisaties... →

NIEUWS | 26 juli 2021

Ministers van Financiën zijn voor een EU-toezichthouder witwassen

De oprichting van een onafhankelijk Europees toezichthouder in de strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme heeft volle steun van de ministers van Financiën. →
